

Сумський
державний
університет –
провідний заклад
вищої освіти
України

Січень 2020 р. * Розповсюджується безкоштовно

Спецвипуск
№ 1–2 (405–406)

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

УЗАГАЛЬНЮВАЛЬНИЙ ЗВІТ

ректора Сумського державного університету А. Васильєва
«Підсумки роботи СУДУ за 2019 р. та основні завдання на 2020 р.»
(Конференція трудового колективу СУДУ 24 січня 2020 р.)

**Шановні делегати Конференції,
усі присутні!**

Традиційне для нас детальне обговорення звітів посадових осіб усіх рівнів, як завжди, дає мені можливість зупинитися на найбільш суттєвому.

Визначним досягненням стало входження СумДУ як до головного рейтингу дослідницьких університетів світу від Times Higher Education у групі шести українських університетів, так і до топ-300 його дочірнього рейтингу, що визначає рівень суспільної впливовості вишу, а також до галузевого за напрямом «інженерія та технології» на позиції топ-800. У рейтингу QS наша позиція покращилася до рівня 701–750, на якому ми разом із Київською політехнікою на 4–5-му місцях серед університетів України. Уперше СумДУ й на найвищій сходинці рейтингу Webometrics. Не втрачені лідерські позиції також в інших рейтингових вимірюваннях. Університет, зокрема, є одним із 4 вишів України, що на конкурсній

основі входять до каталогу Шанхайського рейтингу, який є найбільш авторитетним у світі. Стратегічним завданням є досягнення за декілька років критеріїв входження до його топ-групи.

Значущість таких високих позицій у теперішній час набуває й усе більшого прагматичного змісту. На слуху та частково вже реалізовані наміри керівництва держави щодо пріоритетного фінансування високорейтингових вишів через формульний підхід і базове фінансування наукових досліджень, урахування показників рейтингів у визначенні статусу вишу, обсягів держзамовлення тощо.

Укотре підкреслюю, що близько 36 % студентів прийому 2019 року (2018 р. – 30 %) зазначають, що саме рейтинги та якість є головними чинниками їх вибору. І саме це разом із потужною профорієнтаційною роботою забезпечило у 2019 році гарні показники прийому на 1-й курс (рис. 1).

Прийом на перший курс на базі ПЗСО, осіб

Незважаючи на зменшення на 5,6 % контингенту випускників шкіл Сумської області та їх 15-відсотковий відсів на першому етапі ЗНО, маємо рівень 2018 року загалом і навіть +1 % по базовому вишу; водночас кількість зарахованих випускників шкіл м. Сум збільшилася на 8 %. За денною формою ми зараховуємо більше, ніж усі інші ЗВО Сумщини разом (рис. 2). Також є позитивна тенденція до збільшення кількості зарахованих із високими балами ЗНО.

Прийм на перший курс на базі ПЗСО вишами Сумщини, осіб

Денна форма

Заочна форма

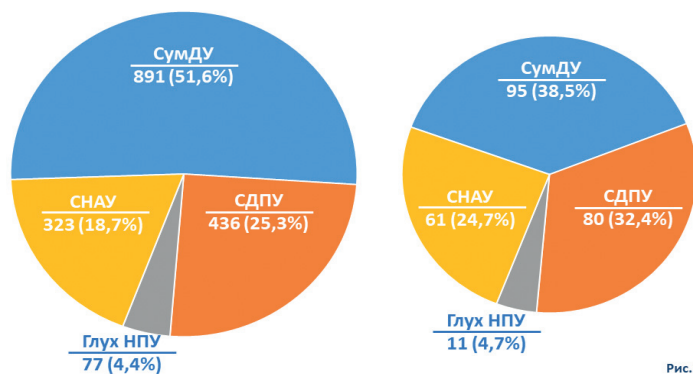

Рис.2

Демографічний фактор істотно посилюється заходами держави, мета яких – пріоритет якості. Зокрема, це підвищення порогу граничних балів ЗНО в разі прийому на 1-й курс на базі ПЗСО та розширення переліку спеціальностей, для яких вступ до магістратури здійснюється за технологіями ЗНО (у 2020 році такі нововведення поширяться майже на всі наші спеціальності), а також запровадження ЗНО в разі вступу на основі освітнього рівня «молодший спеціаліст». До речі, останнє прогнозовано зменшить популярність серед абітурієнтів технікумів і коледжів, що (маю на увазі ті, які входять у структуру університету) у звітному році мають результати прийому, близькі до року попереднього.

Водночас у магістратуру зараховано на 27,2 % менше, ніж у 2018 році, за денною формою, та на 22,7 % – за заочною. Спеціальності з найбільшими втратами контингенту випускників бакалавратури зазначені в таблиці 1.

Табл. 1

Спеціальність	Втрати контингенту, %		
	денна форма	заочна форма	загалом
Журналістика	77,5	91,4	84,0
Економіка (ФЕМ)	41,2	92,0	79,1
Фінанси, банківська справа та страхування (ФЕМ)	16,0	90,7	63,2
Право	52,0	73,3	61,8
Обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів	22,2	85,7	60,9
Менеджмент	36,4	100	58,8
Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	20,0	69,0	53,2
СумДУ загалом	35,7	77,6	50,59

Загалом, більше ніж 50 % випускників бакалавратури (35,7 % за денною формою та 77,6 % за заочною) не продовжили навчання в університеті за будь-якою формою. Відповідні кафедри повинні провести глибокий, об'єктивний і, можливо, «некомфортний для себе» самоаналіз.

Загальновідомо, що активність вступників істотно залежить від обсягів держзамовлення. І ми є одним із лідерів

за загальноуніверситетськими показниками рейтингового розподілу місць держзамовлення в магістратуру. Водночас за суто кафедральними показниками картина різна. У таблиці 2 наведено 5 спеціальностей-лідерів (за коефіцієнтом приведення) і 5 – «прямо навпаки».

Табл. 2

Рейтинг магістерських спеціальностей СумДУ за показниками розподілу державного замовлення

Спеціальність	Місце СумДУ серед ЗВО України	Кількість ЗВО України
Галузеве машинобудування	1	53
Менеджмент	7-20	123
Метрологія та інформ.-вимірювальна техніка	4-5	27
Мікро- та наносистемна техніка	3-4	16
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	5-14	74
Германські мови та літератури	35-41	47
Енергетичне машинобудування	9-10	10
Біомедична інженерія	7-11	11
Прикладна механіка	34-38	38
Екологія	55-62	78

Ще раз підкреслюю: від обрахованої успішності залежить обсяг держзамовлення.

Маємо непогані показники, що характеризують профорієнтаційну діяльність щодо залучення до магістратури випускників бакалавратури з інших ЗВО. У таблиці 3 наведені спеціальності, за якими цей показник перевищує середній по університету.

Табл. 3

Вступ до магістратури випускників інших ЗВО

Спеціальність	2018 р.		2019 р.	
	осіб	% до зарахованих	осіб	% до зарахованих
Публічне управління та адміністрування (ЦППО)	39	76,5	79	58,5
Менеджмент	16	14,7	17	40,0
Публічне управління та адміністрування (ФЕМ)	11	40,7	5	35,7
Фізична культура і спорт	4	18,2	10	34,5
Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка	4	57,1	5	33,3
Економіка (ФЕМ)	1	3,4	5	23,8
Екологія	-	-	5	20
СумДУ загалом	190	12,8	203	18,3

Водночас зауважу, що загальне зростання відбулося винятково за рахунок заочної форми (за денною маємо певне зменшення).

За всіма складовими прийому 2019 р. найбільше занепокоєння викликають показники Шосткинського й Конопського інститутів.

Успішним у звітному році був прийом іноземних громадян (рис. 3), контингент яких становив близько 1750 осіб. Позитивним є збільшення у 2,5 раза прийому на

Контингент іноземних громадян, які навчаються, осіб

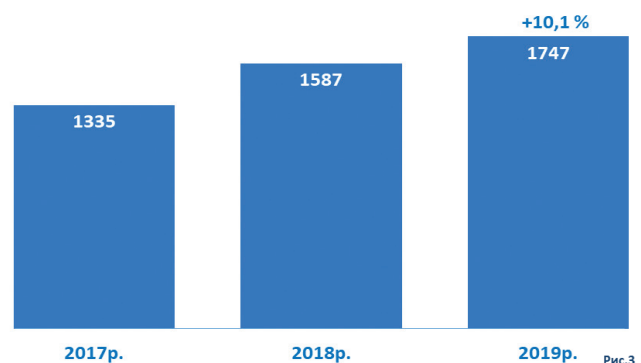
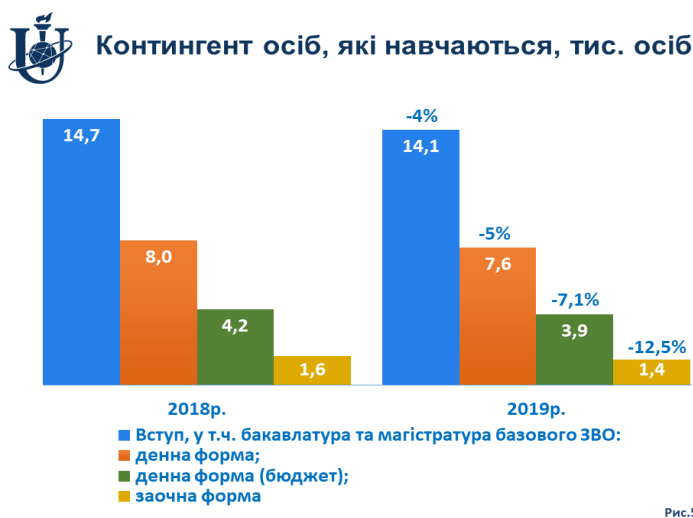

Рис.3

немедицинські спеціальності; водночас загальний контингент цієї категорії за всіма курсами ще залишається незначним (близько 140 осіб). Мало зараховуємо іноземців із розвинених країн і на дистанційну форму, а також до аспірантури (2 особи), загальний контингент якої зріс на 15,8 % (рис. 4). За обсягом держзамовлення аспірантури (103 місяці) зберігаємо 4-ту позицію серед вишів України.

На жаль, незважаючи на всі наші зусилля, маємо істотне загальне зменшення загального контингенту осіб, які навчаються (рис. 5). Переважно за рахунок магістратури й різниці між випуском та прийомом.

Серед відповідей на запитання, що поставила перед нами минулорічна кампанія, і «боротьба» за сильного абітурієнта (враховуючи, зокрема, рішення МОН щодо підвищення порогових балів), і посилення акцентів щодо наскрізного вивчення іноземної мови зі ще більшими акцентами на випускному курсі бакалавратури, і завдання посилення профорієнтаційної роботи на перший курс в інших регіонах України та налаштування партнерських відносин із більшістю вітчизняних технікумів, коледжів, які мають споріднені спеціальності. Це й поширення напрямів освітньої діяльності одночасно з ревізією освітніх програм щодо їх популярності серед абітурієнтів та неконкурентоздатності на ринку освітніх послуг. Так, ми й на рік прийому 2020 припиняємо дві програми рівня бакалавр за денною та одну за заочною формами, дві денних і три заочних магістерських. Натомість у таблиці 4

наведені приклади щодо поширення у 2019 році спектра освітніх послуг, що надає університет.

Табл. 4

Поширення напрямів освітньої діяльності у 2019 р.

Аспірантура	Філологія	
Інтернатна, підвищення кваліфікації	Стоматологія	Ліцензія
Магістратура	Громадське здоров'я Управління та адміністрування в охороні здоров'я (освітня програма)	Перший прийом
Бакалавратура	Міжнародне право	Ліцензія, перший прийом
	Хімія	Перший прийом
	Історія та археологія	
ОС «молодший бакалавр» (ПТ КІ та Машинобудівний коледж)	Медсестринство	Ліцензія
	Менеджмент	
	Галузеве машинобудування	
	Будівництво (професійна освіта)	
Робітничі професії (ЦППО)	Будівництво та цивільна інженерія	Ліцензія
	Електрозварювальник ручного зварювання	
	Офіціант	

У планах на 2020 рік нова спеціальність «Політологія», бакалавратура з біомедицинської інженерії, одна спеціальність аспірантури, за шістьма плануємо підвищити рівень до магістратури, а також відкрити 4 спеціальності рівня «молодший бакалавр».

Ефективність таких кроків різна. Водночас на освітню програму «Управління та адміністрування в охороні здоров'я», відкрити у звітному році, прийнято 53 особи за кошти фізичних осіб.

Також із 6 до 10 зі зростанням контингенту прийому на 12,5 % збільшено кількість спеціальностей паралельної освіти, а за заочною формою – кількість спеціальностей на 3 в бакалавратурі та на 3 в магістратурі, й по одній за цими освітніми рівнями за дистанційною формою. Відкрито 3 нових територіальних центри дистанційних комунікацій.

Збільшили загальну кількість спеціальностей аспірантури та докторантури, зокрема й у докторських спецрадах.

Водночас маємо зменшення (із 17 до 10) кількості захищених співробітниками докторських і з 35 до 24 кандидатських дисертацій. І якщо стосовно кандидатських це пояснюється відсутністю випуску денної аспірантури через перехід із 3-річного на 4-річний цикл навчання, то щодо докторантури ми повернулися майже на рівень 2016, 2017 років. Тобто самі свідіємо майбутнім втратам ліцензійних обсягів, акредитаційних показників тощо. Дуже мало навчаємо в докторантурі й аспірантурі інших ЗВО.

Водночас основні (наведені в табл. 5) кадрові показники визначають наш науково-педагогічний потенціал як один із найбільш креативних серед вишів України.

Табл. 5

Кадровий потенціал

Зі ступенями та званнями	86 %
Доктори наук	128 осіб (14,2 %)
Кандидати наук, доктори філософії	648 осіб (71,8 %)
Іноземні громадяни - науково-педагогічні й наукові працівники	50 осіб
Керівники ≥ 5 дисертацій	43 особи (4,8 %)
Ведуть заняття англійською мовою*	328 осіб (38,4 %)
Мають сертифікат В2*	256 осіб (30,6 %)
Мають ≥ 5 публікацій рівня БД Scopus, WoS	289 осіб (32 %)
Середній індекс Гірша за БД Scopus, WoS	1,5 (2018 р. – 1,142; +32 %)

*без кафедр мовної підготовки

4 Ректор звітує

Необхідно підкреслити зростання середнього індексу Гірша ПВС і науковців на 32 % (маємо гарну динаміку), підвищення абсолютного показника англомовності викладачів більше ніж на 25 % (рис. 6), а також зростаючу

Володіння іноземною мовою на рівні B2, % ПВС

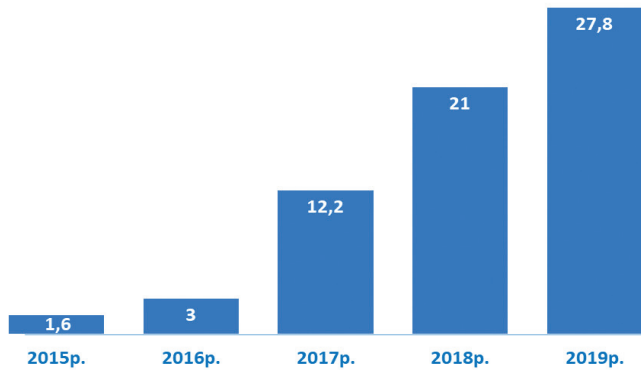

Рис.6

кількість (рис. 7) іноземців, залучених до викладацької та наукової роботи (на жаль, небагато з них, усього 18, працюють на довгостроковій основі).

Іноземні викладачі та науковці, осіб

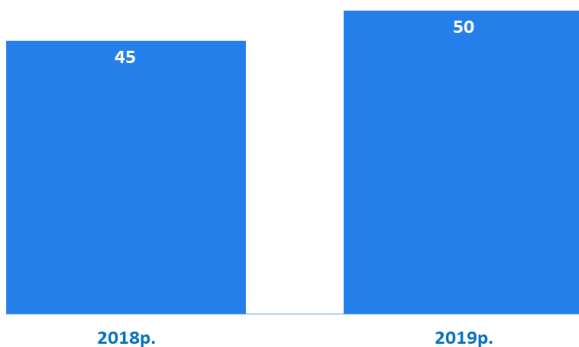

Рис.7

На 28 % збільшилася й кількість суто наукових штатних працівників (м. н. с. та вище). У їх складі вже 4 доктори (було 2) і 20 (2018 р. – 15) кандидатів наук. На 15 % (до 172 осіб) також зросла загальна кількість тих, хто за штатом працюють у НДЧ.

Залежність ефективності діяльності університету від рівня кадрового потенціалу, здатності переважної кількості осіб до самовдосконалення не викликає сумнівів. І в цьому контексті система підвищення кваліфікації у звітному році функціонувала з більшою диверсифікацією та більш високими показниками. Лише за 21 короткостроковою програмою підвищили кваліфікацію більше ніж 500 осіб, що істотно перевищує показник 2018 року; в тренінгах і семінарах узяли участь близько 600 осіб. І цей перелік можна продовжувати.

Також підвищення кваліфікації педагогічної спрямованості пройшли 116 осіб з інших навчальних закладів (із них 54 на умовах фінансування).

Загалом, 2019 рік став успішним і для системи надання додаткових платних освітніх послуг (рис. 8), що є

Контингент системи додаткових освітніх послуг, осіб

Рис.8

достатньо потужною складовою нашої діяльності в контексті освіти впродовж життя. Кількість центрів та кафедр, на яких ці послуги надають, збільшилася до 44 (+7,3 %), кількість осіб, які ці послуги одержали, – до майже 6000 (+14 %), із них сторонніх осіб – близько 4700 (+13 %). Обсяг навчальних доручень у цій системі вже становить 26,2 тис. годин (+38 %), що є еквівалентним 44 ставкам викладачів, обсяг надходжень коштів перевищив 5,7 млн грн (+21 %). Водночас 20 кафедр (35 %) поки що не є залученими в цей процес. Хочу зазначити, що участь кафедри в підвищенні кваліфікації сторонніх осіб є одночасно й певним індикатором кадрового та наукового потенціалу.

Наукова діяльність і у звітному році була успішною, але не все і вдалося. Обсяги виконаних НДР та грантів (рис. 9) залишилися на рівні 2018 року, що був рекорд-

Загальний обсяг НДР та грантів, млн грн

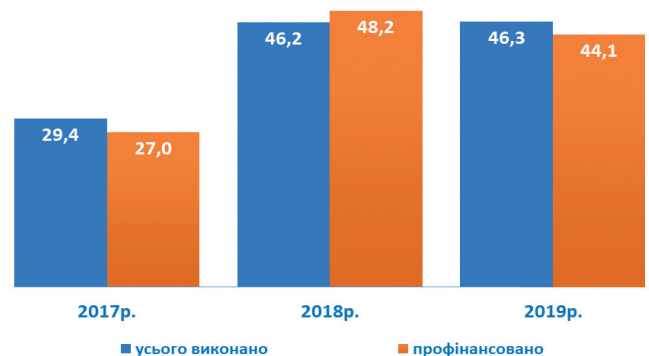

Рис.9

но успішним. Водночас профінансовані обсяги цих робіт зменшилися. На рис. 10 можемо бачити, що з 23,1 млн грн спецфонду недофінансування замовниками становило 2,1 млн грн, і ці кошти будуть отриманими вже у 2020 році.

Водночас за рівнем конкурсного фінансування НДР за загальним фондом університет закріпився в групі лідерів. Лише за кількістю проектів-переможців конкурсів молодих учених ми 4-й рік поспіль на першому місці серед ЗВО України. Кількість господарчих договорів та наукових грантів збільшилася до 1006 (2018 р.

Обсяг НДР та грантів за загальним і спеціальним фондами, млн грн

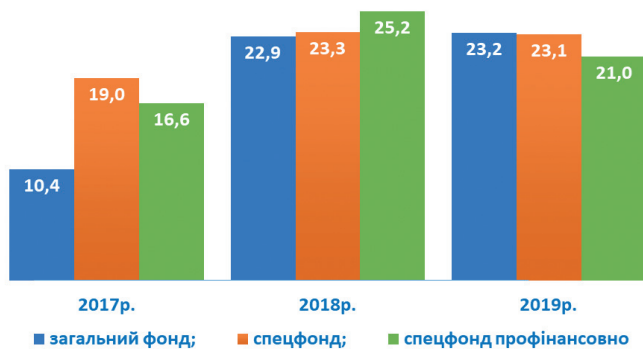

Рис.10

– 955), зокрема виконувалися 152 міжнародні договори (2018 р. – 142), 8 міжнародних (2018 р. – 6) і 6 державних (2018 р. – 3) грантів. Політику щодо збільшення обсягів наукової діяльності, що фінансується, ми активно продовжуємо, зокрема укладено контракт щодо виконання замовлення партнера з Китаю обсягом 2,0 млн дол. США (на 30,5 місяця). Отже, 2020 рік за фінансуванням науки буде рекордним.

Узагальнювальні дані щодо обсягів НДР та наукових грантів надані в таблиці 6.

Табл. 6

Обсяг профінансованих НДР і наукових грантів, млн грн

№	Підрозділ	Загальний обсяг	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Співвідношення С/З
1	Факультет ТеСЕТ	15,4	13,7	1,7	8,0
2	Факультет ЕлІТ	8,0	0,7	7,3	0,09
3	Медичний інститут	5,8	2,5	3,3	0,8
4	ННІ ФЕМ	4,1	0,3	3,8	0,09
5	ННІ БТ «УАБС»	3,8	0,3	3,5	0,07
6	Факультет ІФСК	1,4	1,4	0	+
7	ННІ права	0,7	0,1	0,6	0,2
8	Конотопський інститут	0,08	0,05	0,03	1,6
9	Шосткинський інститут	0,07	0,07	0	+
10	ЗУ підрозділи	4,7	1,8	3,8	0,5
	ЗАГАЛОМ	44,1	21,0	23,1	0,9

У таблиці 7 наведені кафедри, у яких обсяг профінансованих НДР більший за 1 млн грн.

Табл. 7

Кафедри й інші підрозділи, що мають найбільші обсяги профінансованих НДР і наукових грантів, млн грн

	Загальний обсяг	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Співвідношення СФ/ЗФ
ПГМ	11,8	11,5	0,3	38,4
Наноелектроніки	2,6	0,2	2,4	0,09
Центр колективного користування МІ	1,9	0,7	1,2	0,6
ЕЗПФ	1,6	0,05	1,55	0,03
ЕКТ	1,6	0,2	1,4	0,14
ЕкПБА	1,6	-	1,6	+
Патанатомія	1,5	0,6	0,8	0,76

МЕВ	1,4	0,02	1,38	0,01
ПМ та МСС	1,4	0,1	1,3	0,07
ППСТ	1,4	1,4	0	+
ПОХНВ	1,3	0,3	1,0	0,3
ФіП	1,2	0,1	1,1	0,12

Важливою є участь у НДР майже всіх кафедр університету, крім 5, що залишаються ще осторонь цієї діяльності. До значних успіхів звітного року належить і премія Кабінету Міністрів за розроблення й упровадження інноваційних технологій, лауреатами якої були колеги з НДІ «МІНДІП» та кафедри прикладної екології.

Нарощується й публікаційна активність (рис. 11). Маємо гарні темпи за кількістю цитувань (рис. 12). Також відбулося істотне зростання індексу Гірша університету (рис. 13) як за БД Scopus (+6 од.), так і за БД WoS (+4 од.).

Публікації у виданнях, що індексуються БД Scopus, БД WoS, од.

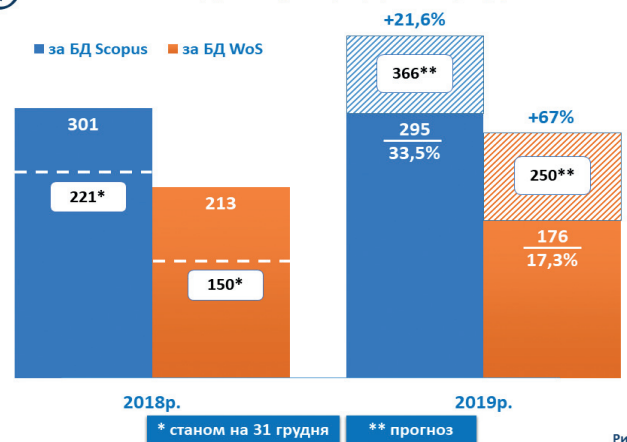

Рис.11

Динаміка зростання загальної кількості цитувань, тис.од.

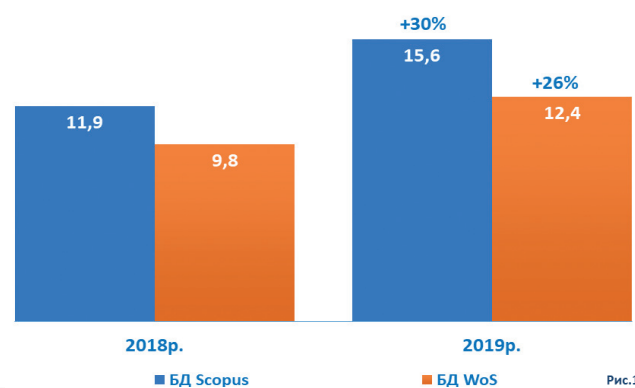

Рис.12

Індекс Гірша університету

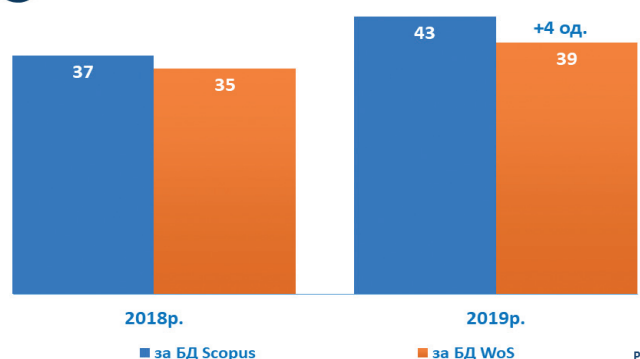

Рис.13

Показники за кількістю осіб, які мають 5 та більше публікацій у цих базах, за якими ми є лідером серед ЗВО України, а також середнє значення індексу Гірша на одного працівника наведені в таблиці 8.

Табл. 8

Публікаційна активність за БД Scopus та/або WoS

	Середнє значення індексу Гірша на одного НПП і науковця	Кількість осіб, які мають 5 та більше публікацій	
		усього	їх питома вага в загальній кількості НПП і науковців, %
ЕЛІТ	4,5	104	70,3
ТеСЕТ	1,6	46	42,2
ФЕМ	1,48	26	26,3
МІ	1,05	69	29,2
БТ «УАБС»	0,81	33	30,8
КІ	0,79	4	21,1
ННІ права	0,6	6	13,3
ІІІ	0,13	0	0
ІФСК	0,1	1	0,8
СумДУ загалом	1,5 (2018 р. – 1,142)	290 (2018 р. – 236)	31,3 (2018 р. – 25 %)

Колеги Денисов С. І. та Лютий Т. В. опублікували статтю у виданні, що обліковується рейтингом Nature Index, колега Винниченко І. О. – у журналі з імпаکت-фактором 79,2. На 15 % (із 91 у 2018 р. до 108 у 2019 р.) збільшена й річна кількість (рис. 14) отриманих охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності.

Охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності, од.

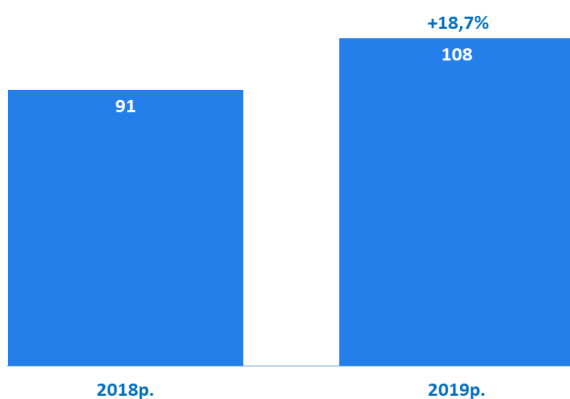

Рис.14

Стратегічними завданнями 2020 року є проходження державної атестації за максимально можливим рівнем за всіма науковими напрямками університету та внесення університету до Державного реєстру наукових установ, яким надається державна підтримка, істотне підвищення кількісних і якісних показників наукової грантової та діяльності із захисту інтелектуальної власності, зокрема її комерціалізації, збільшення кількості власних видань у БД Scopus і/або WoS. Актуальним є започаткування нових напрямів досліджень, що відповідають трендам майбутнього.

Традиційним також є заклик до посилення залучення студентської молоді до наукової діяльності. У 2019 р. грантами НТСА фінансово підтримувалося 13 колективів аспірантів та студентів, розпочато роботу стартап-школи. Кількість студентів, залучених до виконання НДР з оплатою праці, зросла на 45 % (2019 р. – 204 особи, 2018 р. – 140 осіб). Загалом, кількість студентів, які мали тимчасове працевлаштування в університеті (рис. 15), становить 412 осіб (2018 р. – 248, зростання на 66 %). Але це лише 5,4 % від загального контингенту студентів денної

Кількість студентів-виконавців робіт з оплатою праці, осіб

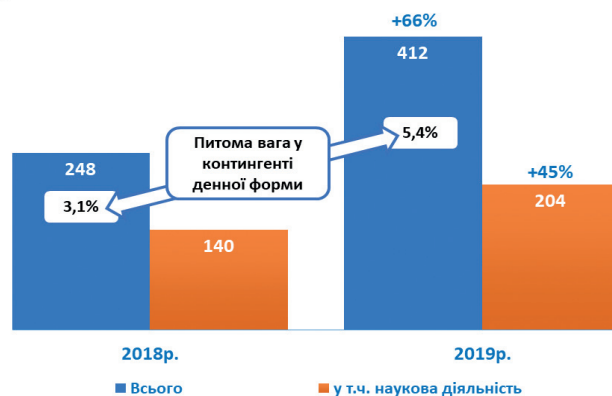

Рис.15

форми. Враховуючи, що більшість була працевлаштованою відповідно до спеціальності, це є гарним, але недостатнім фактором із точки зору практично-орієнтованого навчання. Також ми будемо посилювати політику підтримки студентів, які навчаються за індивідуальним графіком у зв'язку з працевлаштуванням за фахом із одночасною активною їх самостійною роботою. У теперішній час таких студентів близько 350.

У звітному році на базі університету відкрито ще два навчальні центри відомих ІТ-компаній та завершується створення потужного центру дуальної освіти на базі Машинобудівного коледжу. І це теж кроки до поглиблення практично-орієнтованого навчання.

Важливим є й посилення значущості наукової складової магістратури як передаспірантської підготовки. Необхідно відпрацювати відповідну систему обліку та мотивації. Ми вдячні нашим студентам за їх чергові перемоги у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (102 призових місця), а також четверту позицію у Всеукраїнській олімпіаді (46 призових місць). І передусім саме магістрантів та переможців олімпіад і конкурсів потрібно залучати до оплачуваної роботи в університеті.

Серед усіх вишів України, що ведуть підготовку фахівців відповідної спрямованості, маємо сьомий показник від Асоціації ІТ-фахівців (DOU), входимо до топ-групи рейтингу роботодавців від журналу «Деньги» за технічними (22-ге місце) та правничими (20-ге місце) спеціальностями. За результатами державного кваліфікаційного іспиту для студентів-медиків «Крок – 1» за всіма його складовими маємо вищі за середній показники серед усіх медичних ЗВО, а за певними складовими є навіть лідерами. У звітному році продовжено конкурс «Кращий викладач очима студентів» та започатковано конкурс «Кращий науково-педагогічний працівник», що спираються, зокрема, на систему оцінювання студентами якості викладання навчальних дисциплін, яку не припиняємо вдосконалювати. До речі, створена й Студентська агенція співдії якості навчання.

Порівнюючи з іншими ЗВО, вважаю успішним проходження за новими технологіями НАЗЯВО акредитації 4 освітніх програм. Вдячність відповідним випусковим кафедрам.

За результатами державної підсумкової атестації у формі ЗНО з української мови та літератури Машинобудівний коледж серед лідерів у групі споріднених за профі-

лем закладів регіону (Сумської, Полтавської, Харківської обл.), іншим нашим закладам фахової передвищої освіти потрібно більше зосередитися на якості навчання.

У звітному році ми затвердили Кодекс академічної доброчесності, інші нормативні документи такої спрямованості та, нарешті, домоглися 100-відсоткового оприлюднення дипломних робіт і проектів за всіма спеціальностями. А з цього року за вимогами стандартів повинні забезпечити публікацію цих робіт повністю у відкритому режимі.

Кількість освітніх програм із наскрізним англійським навчанням збільшено до 23 (рис. 16), із яких реально

Контингент осіб з англійським навчанням, осіб

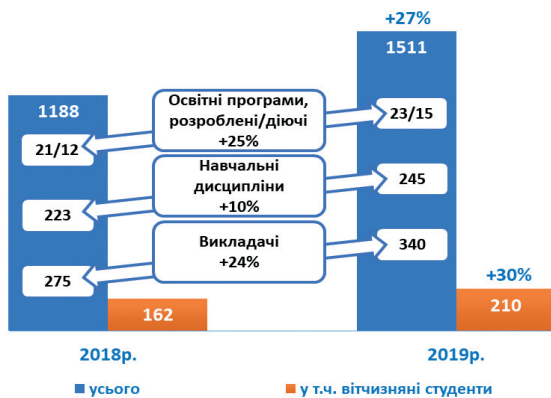

Рис.16

реалізовано 15 (+25 % до 2018 р.). І маємо 30-відсоткове зростання відповідного, зокрема вітчизняного, контингенту на цих програмах.

У сучасному світі якість освітнього процесу все більше спирається на цифрові технології, й ми намагаємося бути в тренді. Вище вже зазначав і нові спеціальності, і територіальні центри дистанційної освіти. За рік розроблено 32 версії нових дистанційних курсів, 67 відеоматеріалів (рис. 17), більше ніж 14 300 тестових завдань (рис. 18) (їх загальна кількість перевищує 180 тис.).

Навчальні відеоматеріали системи e-learning, од.

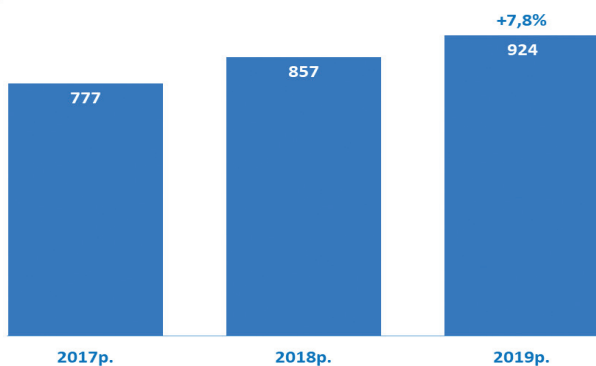

Рис.17

Водночас сповільнилося розроблення віртуальних тренажерів, маємо ще велику кількість дисциплін, не забезпечених українськими е-матеріалами. Мовами міжнародного спілкування видано 33 підручники та монографії. До речі, аналіз показує, що в робочих програмах великої кількості навчальних дисциплін (і це стосується не лише дистанційного навчання) більшість рекомендованої літе-

Кількість тестових завдань системи e-learning, тис. од.

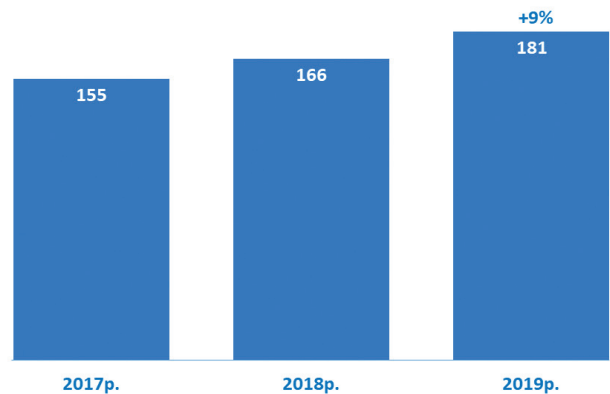

Рис.18

ратури за терміном видання перевищує п'ять років. Це є завданнями і для кафедр, і в частині темпів поповнення повнотекстовими електронними матеріалами для бібліотеки (рис. 19). До речі, у звітному році бібліотека істот-

Бібліотечний фонд, тис. од.

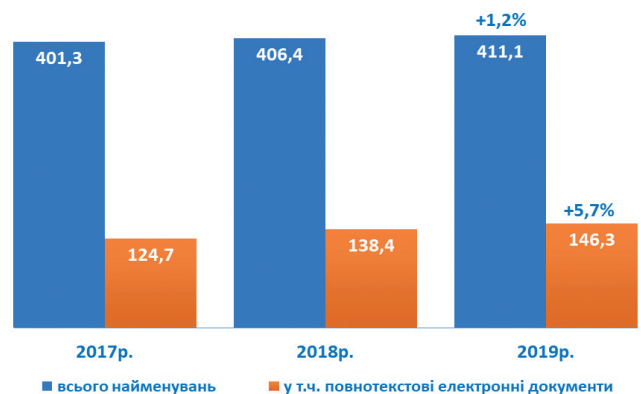

Рис.19

но оновилася, зокрема за філософією діяльності. Повторено й успіх 2009 року зі здобуттям титулу «Бібліотека року» в номінації «Великі бібліотеки». Збільшилася на 17 % кількість віддалених користувачів зі 161 країни світу (рис. 20).

Кількість віддалених користувачів, тис. осіб

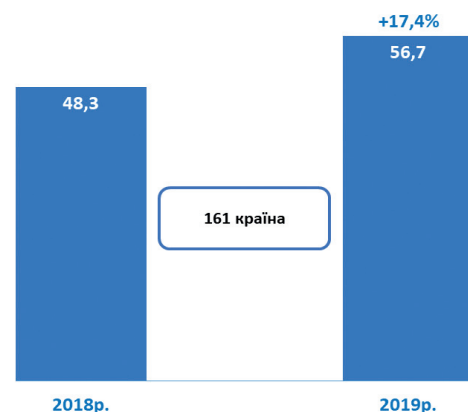

Рис.20

У звітному році після 2-річної апробації масштабно впроваджувалися технології змішаного навчання, за якими від 30 до 70 % обсягу навчальної роботи реалізуються із застосуванням ІТ-технологій та в on-line режимі

спілкування між викладачем і студентом. На платформі МІХ власного розроблення вже зареєстровано понад 360 дисциплін, 430 викладачів та більше ніж 8000 осіб, які навчаються.

У звітному році повномасштабно впроваджено електронний особистий кабінет співробітника й студента (близько 11 тис. користувачів), що має функції єдиної точки доступу до будь-яких сервісів та електронних ресурсів університету.

Упроваджено або суттєво модернізовано чимало інших сервісів і модулів. Зростає й популярність нашого англomовного веб-сайту (рис. 21). Істотно активізувалася

Кількість користувачів англomовної версії головного веб-сайту СумДУ, тис. осіб

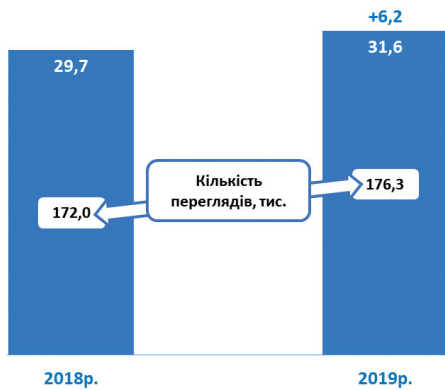

Рис.21

інформаційна діяльність на зовнішніх інформаційних сервісах та в соціальних мережах зі збільшенням загальної кількості підписників майже вдвічі (+93 %).

Формула успішності університету, крім пріоритету науки й розвитку інноваційних технологій, спирається на пріоритет інтернаціоналізації всіх сторін діяльності, зокрема й навчальної складової. У 2019 році вперше разом із університетом Небраски (США) та іншими партнерами інститутом ФЕМ реалізовано проект віртуальної академічної мобільності «Глобальний клас». Кількість студентів у короткострокових програмах навчання зросла більше ніж на 40 % (24 проти 17 у 2018 р.). За кордоном пройшли підвищення кваліфікації 52 особи з кількості НПП (2,5 % від загальної кількості; 2018 р. – 2 %), на підтримку учасників академічної мобільності залучено близько 9 млн грн. Водночас наведена таблиця свідчить про невисокий рівень як абсолютних, так і відносних показників.

Табл. 9

Кількість учасників програм академічної мобільності, осіб/питома вага від загалу, %

	Питома вага від загалу, %		
	2018 р.	2019 р.	2019 р. до 2018 р.
Студенти*	176/2,1 %	228/2,9 %	+52/+29,5 %
Аспіранти й докторанти	26/8 %	28/6,6 %	+2/+7,7 %
НПП і наукові співробітники	100/10,3 %	104/11 %	+4/+4 %

*врахована вся міжнародна освітньо-наукова активність студентів

У цій таблиці щодо студентів застосовано навіть поширене поняття академічної мобільності, тобто вся активність наших студентів за кордоном освітньо-наукової спрямованості. І навіть з урахуванням останнього таких студентів менше ніж 3 % від контингенту.

На 12 % знизився рівень участі студентів у Міжнародних довгострокових програмах навчання, усього 3 студенти задіяні в програмах «подвійного диплома», відносно низьким є рівень трансферу кредитів. Також немає студентів-іноземців, які навчаються в нас за програмами академічної мобільності. Через недостатнє знання іноземної мови й недосконалість певних внутрішніх механізмів використовуємо лише близько 40 % програм міжнародної академічної мобільності, опрацьованих в університеті.

Водночас маємо непогані показники грантової діяльності (рис. 22): 68 грантів освітньої спрямованості з їх

Кількість міжнародних грантів, од.

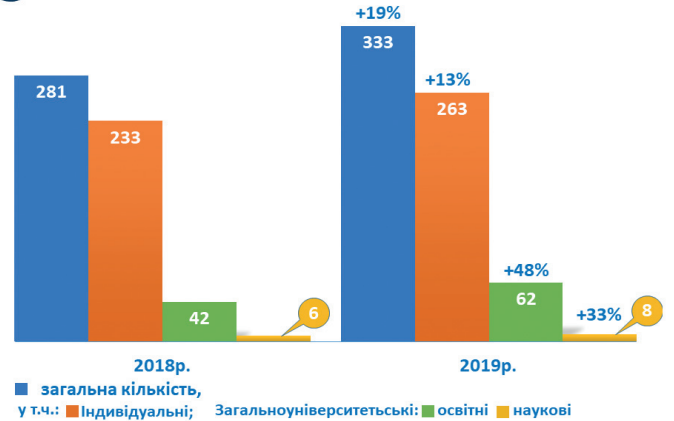

Рис.22

зростанням до 2018 року на 48 % – це гарна динаміка. Національний Еразмус-офіс відзначив нас у трійці лідерів серед вишів України.

Позитивним є залучення до грантової діяльності 54 % кафедр університету (2018 р. – 48 %), а до фінансування – 150 грантонадавачів.

Табл. 10

Обсяг фінансування грантової діяльності, млн грн

Тип грантів	2018 р.	2019 р.	Δ	
			усього	%
Наукові	3,6	0,5	-3,1	-86 %
Освітні	7,1	9,8	+2,7	+40 %
Індивідуальні	11,7	12,1	+0,4	+3,4 %
Загалом	22,4	22,4	0	0

Найбільш істотно (на 40 %) зросли обсяги фінансування грантів освітньої спрямованості. Лише в рамках одного проекту Еразмус + («RENAV») отримано комп'ютерного та іншого обладнання на 1 млн 250 тис. грн. На жаль, залишається незначною кількість наукових грантів (маємо рівень, навіть нижчий, ніж у 2009 і 2016 роках) та –86 % фінансування за грантами цієї спрямованості. Беззаперечним лідером грантової діяльності 2019 р. є Медичний інститут (табл. 11).

Табл. 11

Обсяг фінансування загальноуніверситетських грантів, млн грн

	Загалом	Освітні	Наукові
МІ	3,2	3,1	0,1
ЕлІТ	1,3	1,2	0,1
ТеСЕТ	1,2	1,0	0,2
БТ «УАБС»	1,2	1,2	-
ФЕМ	1,0	1,0	-
ІФСК	0,8	0,7	0,1
ІНІ Права	0,4	0,4	-
Інші	1,1	1,1	-
Загалом	10,2	9,7	0,5

Завданням 2020 року є збільшення масштабів і якості міжнародної діяльності, залучення до неї якомога більше співробітників та осіб, які навчаються.

Позанавчальна діяльність

Вона, як завжди, була багатопланою, змістовною. Значущою подією в контексті патріотичного виховання стало відкриття скульптури студентів-воїну. Збільшується й кількість заходів різноманітної спрямованості, зокрема інститутсько-факультетського рівня, підвищується якість їх проведення. Наші студенти перемогли в 5 з 9 номінацій обласного конкурсу «Студент року 2019». У волонтерському русі 200 активістів і перелік їх акцій дуже щільний; маємо «Соціальні Оскари» та інші нагороди.

Шість колективів культурно-мистецького центру мають звання «Народний аматорський», і ще один вже пройшов усі етапи для його одержання. Загалом, у гуртках та клубах позанавчальної спрямованості 1258 студентів (+9,2 % до 2018 р.) і близько 240 школярів (рис. 23). Лише в школі-студії КВК 7 студентських та 9 шкільних команд. Істотно збільшилася (рис. 24) кількість студентів-лауреатів міжнародних мистецьких конкурсів (28; 2018 р. – 21).

Кількісний склад студентів у клубах та гуртках позанавчальної діяльності, осіб (без врахування спортклубу)

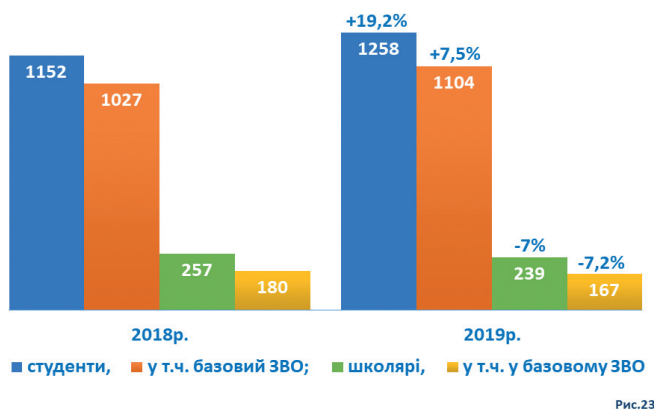

Рис.23

Кількість студентів-лауреатів міжнародних мистецьких конкурсів, осіб

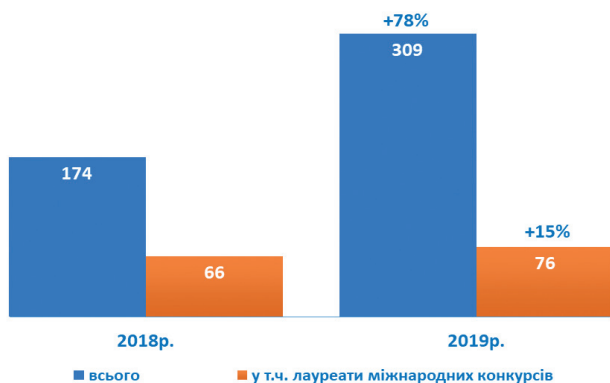

Рис.24

Серед здобутків численні нагороди фестивалів «Схід – Захід» у Польщі, «New Star» в Юрмалі, 1-ше місце в одній із номінацій чемпіонату України зі спортивного й класичного танцю та входження до складу збірної команди України.

Окремо хочу висловити вдячність студентському самоврядуванню й студентській профспілці, їх лідерам усіх рівнів.

Не втрачені вже звичні для нас позиції в спортивній діяльності: 40 видів спорту, 88 спортивних секцій, у яких займаються близько 1200 студентів, зокрема близько 230 (рис. 25) рівня КМС, МС, МСМК (+ 20,5 % до 2018 (190 осіб)).

Кількість студентів-спортсменів (рівня КМС, МС, МСМК), осіб

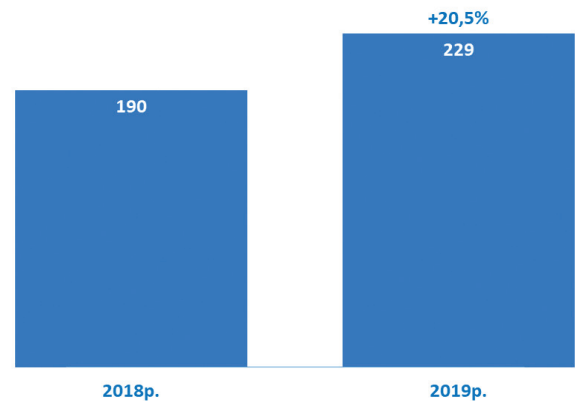

Рис.25

У звітному році СумДУ як завжди на 1-му місці в міській та обласній спартакиадах. Великий резонанс викликали наше 1-ше місце в Зимовій універсіаді України (позаду нас, зокрема, всі суто спортивні університети), 4-те місце в загальному заліку після 3 провідних університетів фізичної культури в Літній універсіаді України й 1-ше місце в групі «великих вишів» (КНУ ім. Шевченка, КПІ, ХПІ та інші). Маємо 3-й показник медального внеску в скарбничку України на Всесвітній літній універсіаді в Італії та 4-ту позицію серед вишів України за аналогічним показником у студентських Європейських іграх у Хорватії. Загальна кількість студентів-призерів спортивних змагань загальнодержавного рівня зросла на 13 %, європейського – на 36 %, світового – на 64 % (рис. 26). У нас навчаються 156 студентів, на честь яких у 2019 р. лунав Гімн держави.

Кількість студентів-призерів спортивних змагань, осіб

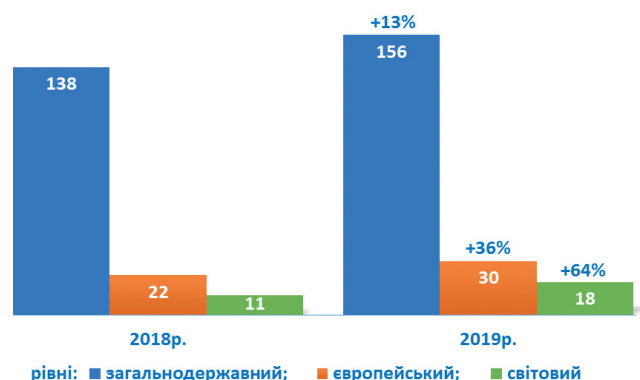

Рис.26

10 Ректор звітує

У 2019 році завершено будівництво другої черги Н-корпусу, в якому для наших спортсменів створено єдиний такого роду в Україні комплекс пляжного волейболу (до речі, це олімпійський вид).

Також там на 2-му й 3-му поверхах розміщена кафедра комп'ютерних наук, що отримала 9 комп'ютерних класів, із яких 5 уже оснащено, зокрема 2 з допомогою спонсорів. Та й загалом у 2019 р. здійснено низку заходів щодо належної підтримки та розвитку інфраструктури університету, зокрема ІТК.

Найбільш гучним кроком цієї спрямованості було відкриття нових веб-студії, відеостудії та першої в Україні науково-навчальної лабораторії доповненої та віртуальної реальності.

Ця технологія як складова нашої екосистеми онлайн-навчання була репрезентована у фіналі конкурсу проєктів освітніх технологій у Лондоні, що називають «освітнім Оскаром». Ми визначені в категорії 15 % фіналістів серед близько 1500 проєктів із 84 країн світу.

За незначного збільшення парку ЕОМ (до майже 4800 од.) кількість комп'ютерних місць в Internet зростає на 8 % (рис. 27), мобільних КРМ – на 12,7 %, швидкість доступу до Internet збільшилася на 20 %.

Маємо також 15 % зростання можливостей Wi-Fi забезпечення як за максимально можливою кількістю одночасних підключень (більше ніж 9 тис.), так і за площею охоплення (рис. 28).

Кількість комп'ютерних місць в Internet, од.

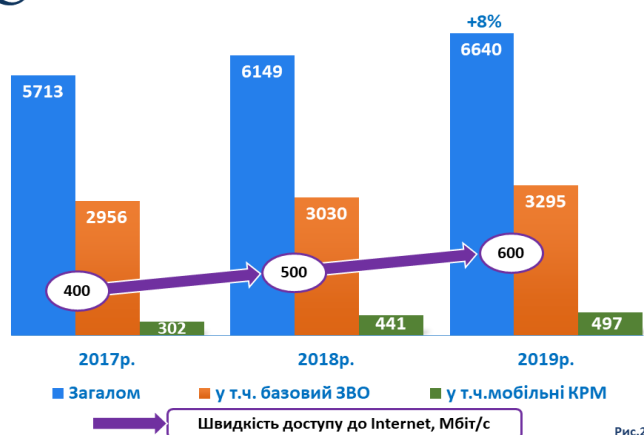

Рис.27

Характеристика WI-FI зон базового ЗВО

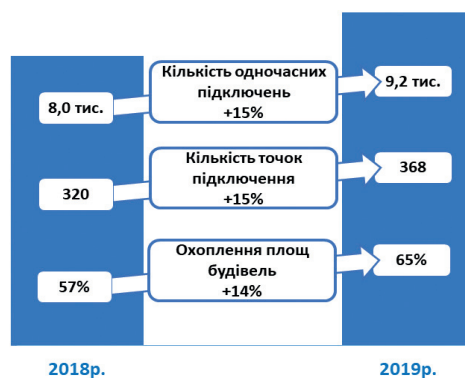

Рис.28

Зростання до майже 250 (+21,6 %, рис. 29) кількості стаціонарних мультимедійних аудиторій спрямоване на суттєве покращання реалізації технологій змішаного навчання безпосередньо в аудиторній роботі.

Мультимедійні аудиторії, од.

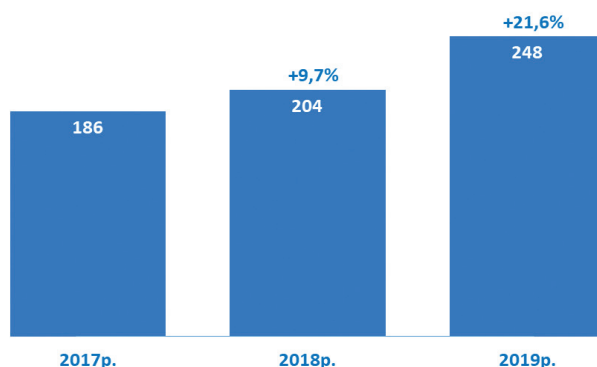

Рис.29

Також шляхом закупівлі унікального обладнання було продовжено розвиток центрів колективного користування науковим обладнанням медичного та матеріалознавчого спрямування, університетської клініки, науково-навчальних лабораторій певних кафедр, Машинобудівного коледжу, комплексу громадського харчування, технологічного обладнання господарського забезпечення тощо.

Одночасно з цим уже почато капітальний ремонт корпусу № 2 Інституту бізнес-технологій, будівництво нового навчального корпусу Медичного інституту, для якого також плануємо придбання ще одного навчального корпусу й гуртожитку. Почали проектні роботи зі створення науково-виробничого центру стовбурових клітин за японською технологією.

Про масштаби заходів щодо розвитку інфраструктури свідчать 34,9 млн грн обсягу витрат у звітному році за капітальними видатками, а також поточні ремонти більшості житлових приміщень у гуртожитках та близько 800 приміщень у навчальних корпусах і на клінічних базах.

До речі, в усіх гуртожитках забезпечено функціонування систем протипожежної сигналізації та захисту, на що лише у 2019 році витрачено близько 2,8 млн грн, що більше ніж удвічі перевищує показник 2018 року.

Також у звітному році виконані істотні обсяги робіт за програмою забезпечення умов для навчання та побуту осіб з особливими потребами (пандуси, інші пристосування для заїзду колясочників, спеціальні підйомники, санвузли).

Та й загалом соціальна спрямованість діяльності ректорату не зазнала принципових змін. Не було жодних колізій із виплатою заробітної плати, не згорнуто жодної нашої соціальної програми. Вони навіть поширені (перелік таких програм можна переглянути на с. 65 Проекту стратегічного плану, наданого учасникам конференції).

Майже на 60 % більше виділено місць у СОЦ «Універ» для оздоровлення дітей та онуків співробітників. На таке саме значення збільшилася кількість наданих у ньому послуг із відпочинку співробітників та студентів, майже на 40 % більше (до 6400) зросла кількість відвідувань студентами й співробітниками університетської клініки на пільгових умовах. Також розширилася кількість послуг, що вона надає.

Продовжено вивільнення кімнат від сторонніх осіб у гуртожитках університету й збільшення місць для проживання в наших соціальних партнерів. На утримання студмістечка додатково до сплаченого студентами спрямовано 11,3 млн грн.

Товарообіг комплексу громадського харчування збільшився майже на 1 млн грн. Соціальна дотація, спрямована на стримання зростання цін унаслідок зростання тарифів та цін на продукти харчування, становила 2,5 млн грн.

На матеріальну допомогу, оздоровлення, знижки вартості навчання співробітників і їх дітей, допомогу вразливим категоріям, преміювання до свят та інші заходи цієї спрямованості витратили близько 33,4 млн грн (+34 %; 2018 р. – 25 млн грн.)

Відповідно до законодавства здійснені відрахування до профспілки, студентського самоврядування, НТСА.

Надходження на субрахунки (рис. 30) становили 19,1 млн грн (+18,6 % до 2018 р.), зокрема надходження від додаткових платних послуг підрозділів –10,3 млн грн, тобто 55 %. І це гарний показник підприємницької активності. Збільшилося на 25 % і фінансування із субрахунків додаткового фонду оплати праці (до 11 млн грн).

Істотно (до 80 млн грн, тобто +40 %) збільшено преміальні виплати. Упевнений, що лише успішність, креа-

Надходження коштів на субрахунки структурних підрозділів, млн грн

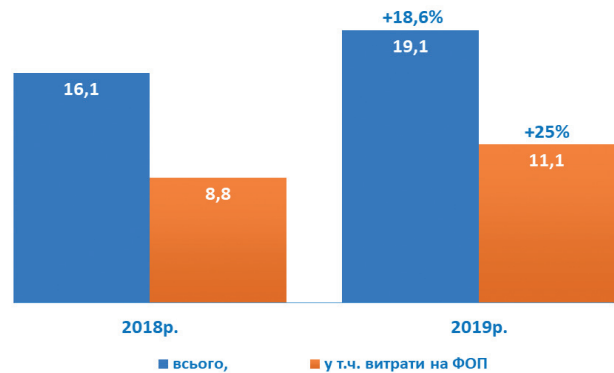

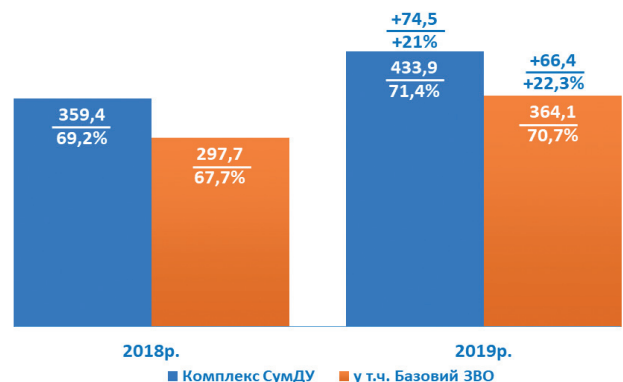
Рис.30

тивність, інноваційність членів колективу може забезпечити стійкий розвиток університету. Неповний перелік заходів матеріального стимулювання наведений на с. 64 Стратегічного плану.

Фонд оплати праці (рис. 31) загалом по комплексу становить близько 434 млн грн (+21 %), по базовому ЗВО він зріс до 364 млн грн (+22 %).

Фонд оплати праці, млн грн/ питома вага у загальних витратах*, %

* без врахування стипендіального фонду і соціальних виплат

Рис.31

Питома вага ФОП у загальних витратах становить близько 70 %, і це є припустимим. Наш бюджет має риси бюджету розвитку, але на межі.

Високі темпи зростання комунальних витрат (рис. 32): близько 40 млн грн по базовому ЗВО за 15 % темпу зростання хоч і відповідає темпам зростання тарифів по студмістечку, але це сигнал для всіх нас та конкретно для АГЧ. Та й приріст фінансування хоч і становить близько 57 млн грн (рис. 33), і ми вийшли вже на обсяг надходжень близько 650 млн грн, але за темпами є вдвічі нижчим за попередній рік. Це наслідок і зменшення контингенту, і непрогнозованого різкого зниження курсу долара. Лише останнє призвело до 13 млн грн ненадходжень від іноземних студентів та міжнародних контрактів. Безумовно, є й інші причини, що ми зобов'язані компенсувати власними силами. Водночас аналітика фінансового 2019 року є базою для відповідних кроків щодо забезпечення фінансового позитиву 2020 року.

Комунальні видатки, млн грн

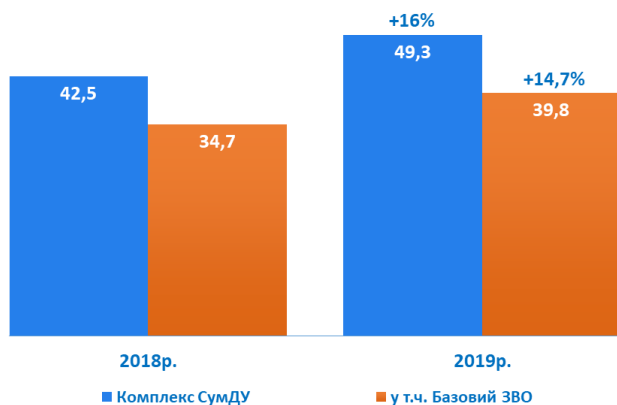

Рис.32

Надходження базового ЗВО у 2019 р. (за винятком соціального та стипендіального фондів)

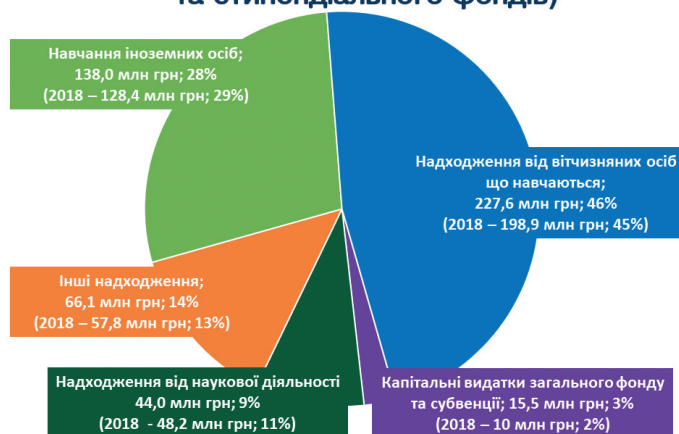

Рис.34

Обсяг надходження коштів, млн грн

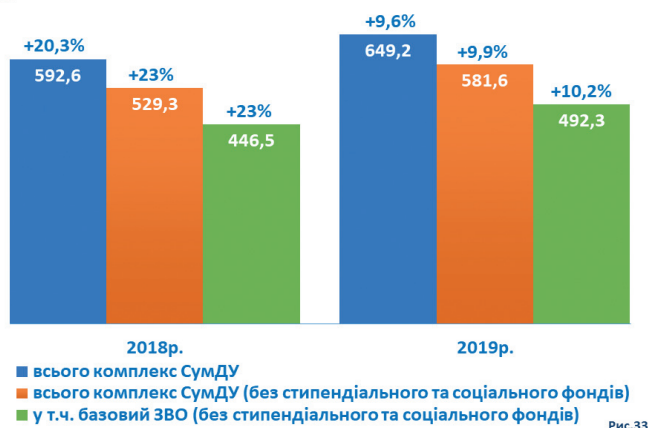

Рис.33

Нам необхідно збільшувати диверсифікацію джерел надходжень коштів (узагальнені показники 2019 р. наведені на рис. 34). Необхідно займатися й спонсорською допомогою. За рік на ендавмент-фонд ми залучили всього близько 900 тис. грн. Також сподіваємося на 20 % збільшення надходжень із держбюджету за новою формулою розподілу фінансування, враховуючи наші лідерські позиції серед ЗВО України. І це підтвердить

правильність вибраного нами курсу, бо хто останній у рейтингу успішності, той є першим претендентом на завершення власної історії.

2019 рік виявився складним. Багато чого не вдалося. Але за ключовими, пріоритетними напрямками є всі підстави визначити його успішним.

Я впевнений у позитивних результатах і року 2020, що завершує поточну п'ятирічну каденцію ректорату. Звіт за цей період буде наданим своєчасно.

Під час розгляду наступного питання порядку денного конференції буду просити Вас підтримати пропозицію ректора та Вченої ради щодо затвердження Стратегічного плану розвитку університету на 2020–2026 роки. Наше стратегічне завдання – забезпечити подальший безперервний розвиток на філософії якості, одержання в найближчій перспективі статусу дослідницького. І звітний рік значно наблизив нас до цієї мети.

Висловлюю щире вдячність усім, хто наполегливою, творчою, ініціативною працею забезпечив успішність 2019 року.

Дякую за увагу!

